

Wet Innovatie & Kwaliteit Kinderopvang

Per 1 januari 2018 is de Wet Innovatie & Kwaliteit Kinderopvang ('Wet IKK') ingegaan. Deze wet bevat 21 maatregelen verspreid over 4 thema's om de kwaliteit van de kinderopvang in Nederland flink te verhogen en te borgen. De Wet IKK is gefaseerd ingevoerd per 1 januari 2018 en zal volledig ingevoerd worden per 1 januari 2019.

In deze toelichting hopen we u te duiden wat de verschillende maatregelen precies betekenen. Hiervoor gebruiken we voornamelijk de informatie en illustraties zoals voorzien door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (zie [link](#)) en KEKZ Advieskantoor Kinderopvang (zie [link](#)), officiële partner van de Branchevereniging Kinderopvang (zie [link](#)). Daarnaast lichten we toe hoe we de maatregelen hebben toegepast in de praktijk van het KDV en de BSO. Wij gaan daarbij in op de 14 hoofdmaatregelen die de effecten naar de praktijk samenvatten; soms betekent dit een bundeling van twee soortgelijke kleine maatregelen en soms het buiten beschouwing laten van maatregelen die landelijk het Ministerie en/of de Branchevereniging aangaan (met name gericht op gedegen landelijk onderzoek voeren).

Vele maatregelen die per 1 januari 2018 geïmplementeerd zijn hebben we met de medewerkers in verschillende pilots uitgetoetst. Per 2019 gaan we de pilots (met u samen) evalueren en met het team omzetten tot vast beleid. Twee maatregelen die per 1 januari 2019 geïmplementeerd gaan worden is een intensievere vorm van deskundigheidsbevordering van onze medewerkers, en het aanpassen van het ratio pedagogisch medewerkers tot het aantal kinderen.

Let op: De prijsaanpassing van 2019 voor het KDV is voornamelijk het gevolg van deze laatste maatregel, zie bladzijde 3.

Thema 1: De ontwikkeling van het kind staat centraal

1. **In de Wet IKK staat wat verantwoorde kinderopvang is.**

De verandering is dat de pedagogische kwaliteit uitgebreider en nadrukkelijker staat omschreven.

KCWA: afdeling kwaliteit heeft alle pedagogische werkplannen inmiddels aangepast aan de Wet IKK en middels teamvergaderingen, coaching op de werkvloer en trainingen geïmplementeerd bij de pedagogisch medewerkers. De pedagogische kwaliteit is verder een vast onderdeel van de coaching & trainingen zoals de KCWA al jaren vast aanbiedt en verplicht.

2. **De ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd en gestimuleerd.**

Bij kinderen die van de dagopvang naar de basisschool en de buitenschoolse opvang (bso) gaan, wordt ook informatie overgedragen over de ontwikkeling van het kind. Uiteraard pas nadat u als ouder daar schriftelijk toestemming voor heeft gegeven.

KCWA: Per 2018 is het KDV gebruik gaan maken van het kindvolgsysteem 'Pravoo'. Dit faciliteert het systematisch observeren van de ontwikkeling van uw kind door onze pedagogisch medewerkers onder begeleiding van afdeling Kwaliteit. Denkt u hierbij aan de Intake, algemene kennis over de ontwikkelingsfasen van het kind, individuele ontwikkelobservaties, het opstellen van een begeleidingsplan en de overdracht naar uw als ouders en andere instanties (met uw goedkeuring). Het systeem is inmiddels geïntroduceerd en geïmplementeerd bij de pedagogisch medewerkers en zal gebruikt worden in de aankomende oudergesprekken.

3. **Elk kind in de dagopvang en buitenschoolse opvang krijgt een mentor.** De mentor bespreekt de ontwikkeling van uw kind met u. Heeft u vragen over de ontwikkeling of welzijn van uw kind? Deze kunt u aan de mentor stellen. U wordt op de hoogte gebracht wie de mentor is voor uw kind en oudere kinderen wordt ook verteld wie hun mentor is.

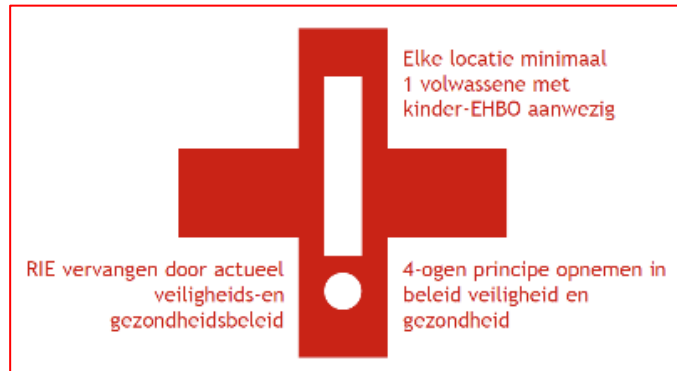
KCWA: Per 2018 is aan elk kind een mentor toegewezen en zijn de pedagogisch medewerkers zich bewust gemaakt van de extra verantwoordelijkheid die daarbij komt kijken. Bij voorkeur kozen we één van de vaste gezichten van de groep die de meeste klik heeft met uw kind en met u als ouders. In 2019 zullen we met u evalueren hoe het mentorschap bevalt en of u feedback heeft die we mee kunnen nemen.

Thema 2: Veiligheid en gezondheid

4. **De kinderopvangorganisatie heeft vanaf nu een veiligheids- en gezondheidsbeleid, dat past bij de activiteiten, locatie en inrichting van de kinderopvang.** Wilt u als ouder dit beleid inzien? Dat is mogelijk.

KCWA: het veiligheids- en gezondheidsbeleid was voorafgaand aan de Wet IKK al toegespitst aan de verschillende locaties – zeker gezien de verschillen tussen de BSO-locaties. Ook was het 4 –ogen principe niet alleen al geïmplementeerd bij het KDV, maar óók bij de BSO. De KCWA hanteert daarmee een scherper veiligheids- en gezondheidsbeleid dan landelijk verplicht was. Tenslotte heeft de KCWA ervoor gekozen om het beleid meer onderdeel te laten zijn van de coaching op de werkvloer en de team overleggen, ten opzichte van de traditionele veiligheidschecklists. Het doel is dat er meer gewerkt wordt aan ‘bewustwording’ ten opzichte van ‘naleving van regelgeving’. Deze nieuwe werkwijze beklijft beter en intensiveren we per 2019.

5. Op ieder kindercentrum is tijdens de opvang een volwassene aanwezig met een kinder-EHBO-certificaat. Dat zorgt ervoor dat snel en adequaat gehandeld kan worden bij ongevallen.

KCWA: De KCWA vindt één kinder-EHBO-certificaat per locatie te mager. Al jaren streeft de KCWA naar een goede dekking, ook als het gaat om de (in de Wet IKK onvermelde) certificering Bedrijfs hulpverlening. Veiligheid en adequaat & snel handelen bij calamiteiten is wat ons betreft prioriteit. Samenwerking met het kantoorpersoneel wordt intensief gezocht tijdens de oefen-ontruïmingen, daar zij primair ‘kind loos’ zijn tijdens hun werkzaamheden en daarmee effectiever ter hulp kunnen schieten. Per 2019 zetten we deze koers weer door met oefen-ontruïmingen en herhalingscursussen EHBO en BHV.

Thema 3: Stabiliteit en pedagogisch maatwerk

6. **Het aantal vaste gezichten voor nul jarigen wordt aangescherpt.** Bij baby’s van 0 jaar is er minder wisseling van de aanwezige vaste gezichten dan bij oudere kinderen.

KCWA: De KCWA voldeed al haast volledig aan het vaste gezichten criterium, maar heeft de maatregel wel geïmplementeerd door onze voorkeur uit te spreken naar de pedagogisch medewerkers voor relatief grote contracten (4 dagen per week). Hierdoor is vaak niet één vaste gezicht aanwezig maar meer zoveel mogelijk zelfs beide vaste gezichten. Juist dit criterium is belangrijk voor de continuïteit en hechting van het kind.

7. **Er zijn vanuit de wet geen vastgestelde tijdsvakken meer waarbinnen afwijken van het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker wel of niet is toegestaan.** Afwijkingen moeten worden vastgelegd in het pedagogisch beleidsplan en de tijdstippen mogen in totaal niet meer dan drie uur per dag bedragen. Als ouder wordt u op de hoogte gebracht op welke tijden dat het geval is.

KCWA: De KCWA voldeed al haast volledig aan de maximale afwijking van 3 uur per dag. Wel dwingt deze wet tot het aanscherpen van de diensten zodat er geen afwijking ontstaat van meer dan 3 uur. Hiervoor zijn we per 2018 een pilot aangegaan met onze vaste medewerkers middels langere diensten zodat zij langer samen staan in de vroegere ochtend of de latere middag. Dit tot tevredenheid van ook de pedagogisch medewerkers zelf.

8. **Het maximaal aantal baby's van 0 jaar per pedagogisch medewerker gaat omlaag.** Deze gaat van 1 pedagogisch medewerker op 4 nul jarigen naar 1 pedagogisch medewerker op 3 nul jarigen. De pedagogisch medewerker heeft hierdoor meer tijd en aandacht voor kinderen in het eerste levensjaar. Deze nieuwe regeling gaat in per 1 januari 2019.

KCWA: De KCWA heeft ervoor gekozen om per 2019 de kind aantallen op de horizontale babygroepen (0-2 jarigen) en verticale groepen (0-4 jarigen) te verlagen. Zoals de Wet IKK beoogd leidt dit tot meer tijd en aandacht voor kinderen. Wij zijn ervan overtuigd dat deze maatregel gaat leiden tot kwaliteitsverhoging van de opvang bij het Kinderdagverblijf, en dat dit daarmee de extra kosten die daarmee gepaard zijn het dubbel en dwars waard is.

	Standaard inzet	Aantal kinderen 2018	Aantal kinderen 2019	+% aandacht
Babygroepen (0-2 jarigen)	2 Pedagogisch Medewerkers	9 kinderen	8 kinderen	+11%
Verticale groepen (0-4 jarigen)	2 Pedagogisch Medewerkers	12 kinderen	10 kinderen	+16%

De KCWA had ook kunnen kiezen om per 2019 de standaard inzet van de pedagogisch medewerkers te verhogen of zelfs ervoor de kiezen om groepsindelingen aan te passen naar een gunstiger verdienmodel (bv. van verticaal naar horizontaal).

	Standaard inzet	Aantal kinderen 2018	Aantal kinderen 2019	+% aandacht
Babygroepen (0-2 jarigen)	3 Pedagogisch Medewerkers	n.v.t.	12 kinderen	+11%
Verticale groepen (0-4 jarigen)	3 Pedagogisch Medewerkers	n.v.t.	15 kinderen	+16%

De KCWA heeft echter besloten dit op korte termijn niet te forceren. Onze medewerkers, huidige kinderen en inrichting van groepen zijn momenteel gewend, gehecht en gefocust op 2 pedagogisch medewerkers en het daarbij behorend aantal kinderen. Die gewenning leidt tot continuïteit en stabiliteit, en daarmee tot het fundament van kwalitatief hoogwaardige opvang. Een implementatie van zulke veranderingen (ofwel een extra medewerker, ofwel groepsindeling aanpassen) vraagt om zorgvuldige afstemming, planning, en tijd & aandacht vanuit de pedagogisch coaches en stafafdelingen naar de werkvloer. En om het effectief in kaart brengen van ook de pedagogische voordelen, te denken aan een flexibeler activiteiten aanbod (want meer medewerkers) en het verder differentiëren van groepen (knus en klein versus groter en uitdagender). Daar nemen we onze tijd voor.

Wel zullen we per 2019 de opties voorleggen aan het team. Als daar het besluit wordt gemaakt om extra medewerkers toe te voegen en groepsindelingen aan te passen, nemen we u daar vanzelfsprekend in mee.

Onbedoeld kosten oprijvend effect kleinschalige opvang: Deze maatregel blijkt onbedoeld het effect te hebben bepaalde organisatiegrootte 's van Kinderdagverblijven te benadelen ten opzichte van anderen: de kleinschalige kinderdagverblijven (1-5 locaties, waar de KCWA toe behoort) blijken **4% méér** kostenstijging te ondervinden ten opzichte van de grootschalige kinderdagverblijven (meer dan 50 locaties in Nederland).

Het is dus goed denkbaar dat kleinschalige organisaties procenten meer hun tariefsverhoging moeten aanpassen dan grootschalige organisaties. De Branchepartijen en het Ministerie erkennen dit als een nadelig effect, gezien juist kleinschalige opvang wordt beschouwd als een kwalitatief hoogwaardige vorm: meer maatwerk aangepast op de buurt & directer contact met de buurt en daarmee grotere affiniteit met de doelgroep kinderen en ouders.

Op dit moment is er echter geen oplossing voorhanden volgens het Ministerie, die aangeeft de ontwikkelingen van 2019 eerst af te wachten. De KCWA betreurt deze benadeling van kleinschalige opvang maar heeft vertrouwen in haar kwaliteitsafwegingen en dat voldoende ouders kiezen voor de beste opvang voor hun kind, ten opzichte van de meest kostenefficiënte. Mocht u vragen of suggesties hebben over dit vraagstuk kunt u zich altijd wenden tot ons Manager HR & Financiën Neddo Siebum (neddo.siebum@kcwa.nl / 020 - 5926637).

9. **Voor kinderen van 7 jaar en ouder gaat het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker omhoog.** Deze gaat van 1 op 10 kinderen nu naar 1 pedagogisch medewerker op 12 kinderen. Deze nieuwe regeling gaat in op 1 januari 2019.

BKR 7 tot 13-jarigen

Van 1 op 10

Naar 1 op 12

KCWA: Voor de oudere kinderen geldt juist dat de kind aantallen per pedagogisch medewerker kunnen stijgen, of dat je op basis van het aantal kinderen een medewerker weg kan bezuinigen.

De KCWA heeft ervoor gekozen om per 2019 de kind aantallen alleen te doen stijgen als de pedagogische kwaliteit geborgen blijft. Aan de ene kant volgt de KCWA de beredenering van de Wet IKK dat oudere kinderen zelfstandiger opgevangen kunnen worden. En dat juist het spel tussen verantwoordelijkheid geven aan het ouder wordende kind binnen het goed handhaven van de kwaliteitskaders van veiligheid & gezondheid het BSO kind uitdaagt tot méér.

Aan de andere kant geldt ook hier dat elke verandering zorgvuldig geïmplementeerd moet worden. Daarom onderzoeken we eerst per locatie of het aantal vierkante meters per kind (3.5M²) wel ruimte geeft tot groei van het aantal kinderen. En zullen we voldoende aandacht geven aan onze pedagogische medewerkers en met hen bespreken wat de voor- en nadelen zijn van méér kinderen op de groep.

Het wegbezuinigen van een medewerker is een regel die de KCWA expliciet niet volgt: de KCWA vertrouwt de medewerkers in hun loyaliteit naar de kinderen, en zo borgen wij ook het vertrouwen in de organisatie vanuit de medewerkers. Pas bij een onoplosbare sterke daling van het aantal kinderen – wat we niet verwachten – zal het herplaatsen van de medewerker overwogen worden.

Onbedoeld kosten opdrijvend effect kwalitatieve opvang: Deze IKK-maatregel heeft als uitzondering op de andere maatregelen geen duidelijke kwaliteitsverbetering. Dit betekent dat kinderopvangorganisaties die zich meer profileren met kostenefficiëntie een lagere prijsaanpassing kunnen presenteren: uit onderzoek blijkt het verschil in 2019 op te kunnen lopen tot een verschil van ongeveer -2% kostenstijging.

Hierdoor zullen terughoudende organisaties (zoals de KCWA) waarschijnlijk gemiddeld **2% hogere** prijsaanpassingen presenteren dan de organisaties gericht op kostenefficiëntie. Ook hierbij geldt dat de KCWA deze benadeling van kwalitatief hoogwaardige opvang betreurt, maar vertrouwen heeft in haar kwaliteitsafwegingen en dat voldoende ouders kiezen voor de beste opvang voor hun kind, ten opzichte van de meest kostenefficiënte.

Mocht u vragen of suggesties hebben over dit vraagstuk kunt u zich altijd wenden tot ons Manager HR & Financiën Neddo Siebum (neddo.siebum@kcwa.nl / 020 - 5926637).

Thema 4: Kinderopvang is een vak

10. **Voortaan coacht een pedagogisch beleidsmedewerker de pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden.** Daarnaast houdt de pedagogisch beleidsmedewerker zich ook bezig met het pedagogisch beleid en de werkwijze daarbij. Bijvoorbeeld hoe de pedagogisch medewerkers kinderen uitdagen om nieuwe vaardigheden aan te leren. Deze nieuwe regeling gaat in per 1 januari 2019.

KCWA: De KCWA heeft al jarenlang een aparte kwaliteitsafdeling op zowel HBO als WO niveau waarbij coaching bij de dagelijkse werkzaamheden altijd leidend waren en blijven. We zien de Wet IKK als een bevestiging van onze eerdere kwaliteitsoverwegingen. We halen dan ook ruim de doelstellingen van het aantal kwaliteitsuren. Desalniettemin beschouwen we deze maatregel als een goede aanleiding onze coaching te intensiveren. Zo richt onze Kwaliteitsfunctionaris Maddie Waterman zich per 2019 op kinderleeftijd specifieke trainingen en de daaruit voort vloeiende gerichte coaching op de werkvloer.

11. **Het taalniveau van de pedagogisch medewerker is belangrijk voor de taalontwikkeling van kinderen.** Daarom komt er een minimum taalniveau voor de pedagogisch medewerker per 1 januari 2023.

KCWA: In 2017 al heeft de KCWA een uitgebreid onderzoek gedaan naar het taalniveau van onze pedagogisch medewerkers. Voor de meesten geldt dat zij al een taalniveau beheersten zoals de Wet IKK voorschrijft. Voor degenen waar dit nog niet voor geldt hebben we gekozen voor ofwel individuele interne coaching, ofwel een extern taaltraject op maat gemaakt voor de medewerker bij [KansKwadraat](#). Dit niet alleen op spreek- & luistervaardigheid (wet IKK), maar ook begripvend lezen (niet verplicht). Hierbij houden we een ‘hoe sneller, hoe beter’-principe aan, zodat het taalniveau wat ons betreft al ruim vóór 1 januari 2023 op gewenste niveau is.

12. **Vrijwilligers tellen niet meer mee als pedagogisch medewerker als het gaat om de berekening van het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker.** Dat geldt ook voor de derde volwassene op een groep waar drie pedagogisch medewerkers ingezet moeten worden. Dat is geen vrijwilliger, maar een betaalde pedagogisch medewerker die aan de opleidingseisen voldoet.

KCWA: De KCWA werkt doorgaans niet met vrijwilligers voor KDV en BSO en heeft zeker niet de ambitie dit vooralsnog te doen. We zien de Wet IKK als een bevestiging van onze eerdere kwaliteitsoverwegingen.

13. **De inzet van stagiaires en medewerkers die nog niet voldoen aan de opleidingseisen voor pedagogisch medewerker wordt beperkt,** zodat er voldoende tijd en capaciteit is om hen te kunnen begeleiden.

KCWA: De KCWA volgt de beredenering van deze maatregelen, en werkt alleen met stagiaires en pedagogisch medewerkers als dit leidt tot versteviging van de kwaliteit. Zo ziet de KCWA sterk de voordelen vanwege de kruisbestuiving tussen ‘ervaren rotten’ en ‘jongeren vers van de opleiding’. Ook zien we dat het leidt tot meer ondersteuning als het gaat om de kinderen, en leidt tot meer uitdaging als het gaat om de stagebegeleiders. Tenslotte zien we als KCWA ook een maatschappelijke waarde van het opleiden van de volgende generatie pedagogisch medewerkers, met vaak ook de welkome verrassing als oud-stagiaires terugkomen omdat ze na afronding van hun opleiding graag bij ons terug willen komen.

14. **De kinderopvangorganisatie heeft een opleidingsplan** voor de ontwikkeling van pedagogisch medewerkers.

KCWA: De KCWA werkt al jarenlang met divers aanbod van deskundigheidsbevordering: van algehele studiedagen met een sterke focus op intervisie en teambuilding, tot teamvergaderingen, groepsbesprekingen, coaching op de groepen en 1 op 1 video-interactie-begeleiding. Steeds per geval en situatie wordt bekeken welke vorm van training het meest effectief en passend is bij het pedagogische doel, de pedagogisch medewerker en binnen de context. We zien de Wet IKK als een bevestiging van onze eerdere kwaliteitsoverwegingen.

Desalniettemin beschouwen we deze maatregel als een goede aanleiding onze coaching te intensiveren. Per 2019 onderzoeken we de mogelijkheden van ‘start bekwaam zijn’ versus ‘vakbekwaam zijn’; van grotere kruisbestuiving van kennis en ervaring middels intervisie tussen de pedagogisch medewerkers zelf; van 360-graden feedback; en persoonlijke ontwikkelingsbudgetten voor het ontwikkelen van specifieke talenten. Naast de interne overleggen gaan we dit ook beleggen in thema-avonden voor ouders.

Mocht u vragen of suggesties hebben over kwaliteitsvraagstukken kunt u zich altijd wenden tot onze Kwaliteitsfunctionaris Maddie Waterman (Maddie.Waterman@kcwa.nl).

Conclusie: De Wet IKK draagt op vele manieren bij aan het verhogen en borgen van de kwaliteit van de Kinderopvang in Nederland. Dat is een doel wat de KCWA een warm hart toedraagt. Desalniettemin zijn het spannende tijden en vraagt de Wet IKK veel van onze stafleden om het geheel aan maatregelen zorgvuldig te implementeren en vraagt het veel van onze pedagogische medewerkers om het zich allemaal eigen te maken. We kijken uit naar de resultaten aankomend jaar!

Voor nu in de hoop u voldoende geïnformeerd te hebben en met dank voor het toevertrouwen van de zorg van uw kind,
 Met vriendelijke groet,
 Marian Siebum
 Directeur KDV De Bibelebontseberg en BSO De Beukelseberg